

IRODALOM.

Dr. Boros György: „Erasmus. Halála 400-ik évfordulójára.“ Különlenyomat az Erdélyi Múzeum 1937 XLII. kötete 2-ik füzetéből. 8° 16 oldal.

Aki a humánizmus eme vezéralakjáról, kinek életéről és munkásságáról kötetek jelentek meg s akiről Zweig István legujabban mesteri életrajzot írt, rövid és áttekinthető ismertetést akar nyerni: az olvassa el Dr. Boros György füzetét. Ebben meglátja a nagy ember lelki arcát, a reformációhoz, a kath. egyházhoz és az evangéliumhoz való viszonyát. Tájékozást szerezhet gazdag irodalmi működéséről. A XVI. század zavaros állapotához hasonló korunkban érdemes és tanulságos Erasmussal foglalkozni.

Végh József: „Mentő öv“. (Golgotás út a valóságban.) 8° 120 old.

Végh József, a jeles újságíró pár hónapra félrevonult ennek a világnak annyiféle kísértéssel teljes zajából, hogy elfáradt és kimerült idegeit megpihentesse. A jó szerencse a rákospalotai alkohol-elvonó intézetbe vezette, ahol nem csak pihent, hanem az újságíró éles szemeivel mindent alaposan megfigyelt. Megfigyelte az intézetet, amely egyetlen ilyen célu magyar szanatórium, mely a legmodernebb módszerekkel dolgozik. Megfigyelte az alkohol tesztet és lelket pusztító rombolásait, a gyógyulni vágyó betegeket és az önfeláldozó orvosokat. Megfigyelései és élményei alapján könyvet írt, melyet ő „riport-regénynek“ nevez, de amely valóságban az alkoholizmus elleni küzdelemben igen tanulságos és hasznos olvasmány. Olvasni kell ezt azoknak, akik az alkoholizmus „betegségében“ szenvednek vagy arra hajlandósággal birnak; de olvasni azoknak is, akiknek hivatásukhoz tartozik az alkohol pusztításainak útjába állani. Az alkoholizmusnak sok tragikus példáját olvassuk e könyvben, amelyek meggondolkoztatásra készítetnek. De azt is látjuk, hogy nincs minden elveszve azokra nézve, akik az átkos szenvedély rabjai lettek. Van mentő-öv, mellyel az élet eme hajótöröttjei partra juthatnak. Olyan betegség az alkoholizmus is, mint más betegség, amelyből van gyógyulás. A gyógyulás útja az

akarat edzése. Ezt pedig két úton igyekeznek elérni a kittinő szanatoriumban: munka-therápiával és lelki gondozással. Megható az az emberszeretet, amellyel az intézet orvosai és alkalmazottai kezelik az ide útalt betegeket, de megható az a testvéries összeforrás, amellyel eggyé lesznek itt a különböző állású és műveltségű emberek. Érdemes ez a kis könyv, hogy azt népünkkel, ahol nem egy áldozata van az alkohol szenvedélyének, megismertessük s összefüggéseken belőle egy-egy részletet felolvassunk. De különösen a lelkészek tanulhatnak belőle módszert és útastítást arra nézve, hogy miképpen kell kezelni az alkohol rabságában szenvedőket.

C. H. Roberts két könyve. „An Unpublished Fragment of the Fourth Gospel in the John Rylands Library. Edited by C. H. Roberts, 1936.“ és „Two Biblical Papyri, edited by C. H. Roberts, 1936.“

C. H. Roberts, oxfordi tanár két fontos bibliai kézirat felfedezését tartalmazó két könyve nagy feltűnést keltett a teológia területén.

1917-ben Dr. Rendel Harris felső Egyiptom egyik falvában, egy köteg kézírásos papyrus töredéket vásárolt meg, mely eredetileg egyik mumia külső burkolatát képezte. Ez a papyrus gyűjtemény csak a háború után került Angliába és a manchesteri Rylands könyvtárban helyeztetett el. Itt fedezte fel C. H. Roberts tanár a könyvtár papyrologiai részében végzett kutatásai közben.

A legfontosabb a János evangélium XVIII. részének 31-33 és 37-38 verseit görög nyelven tartalmazó papyrus töredék. Az írás- és papyrus szakértők véleménye szerint ez a papyrus töredék a II. század első feléből való s mint ilyen az Újtestamentum legkorábbi, ismert, papyrus töredéke.

A töredék legnagyobb jelentőséggel a János evangéliumra bír, mely eszerint 150. A. D. körül íródott, valószínűleg Ephesusban, s a használat folytán az eredetinek egyik másolata került felső Egyiptomba.

Fontossággal bír a kereszténység elterjedésére vonatkozólag is; a töredék felfedezési helye, valamint ugyanazon a vidéken, Oxyrhynchus (Behnesa), Grenfell és Hunt által végzett ásatások eredménye biztonsággal állapítja meg, a kereszténység terjedési vonalát Egyiptomban. Együttal érdekes világot vet a keresztények vallásos életére, megállapítva, hogy a János evangéliuma, mely ezidáig az Újtestamentum legkésőbbi könyvének volt tekintve, ismert és olvasott volt a keresztények között a II. A. D. közepén. A második papyrus töredék, tekerics formájában, görög nyelven szintén, Deuteronomium XXIII—24—XXIV: 3, XXV: 1—3, XXVI: 12, 17—19, és töredékek a XXVII: 15-ig verséből. A töredék Roberts véleménye szerint a II. században íródhatott zsinagógiai használatra.

E. J.

A Kolozsvári Teológia Akadémia 1936—37 tanévi értesítője. A Vári Albert dékán szerkesztésében megjelent értesítő már csak a benne közölt felolvasások és évmegnyitó, valamint évbezáró beszédek gazdag tartalma folytán is érdemes a megismerésre. Az évnitó ünnepélyen Szent-Iványi Sándor teol. tanár „Jézus gyógyításai“ címen Jézus „csodáiról“ adott új utakon járó magyarázatot. Vári Albert dékán beszédei irányt mutattak az ifjúságnak a mai idők tömérdek irányzatainak utvestőjében, egyszerűségi buzditásul szolgáltak az evangélium tanításainak a hétköznapi életben való megélésére. Az értesítő további adataiból a tanári kar és az ifjúság munkájáról szerzünk tudomást, mely a rendes évi anyag elvégzésén kívül előadások, egy akadémiai estély tartásában és egy missziós kirándulás sikerében állott. A hallgatók anyagi segélyezésében Dr. Kiss Elek teol. tanár buzgó munkája érdemel elismerést.

S. F.

A „Pacifik Unitarian School For the Ministry“ 1936-37 tanévi értesítője. A Californiai Egyetem mellett működő unitárius lelkészképző intézet elküldte múlt évi értesítőjét, melyből egy a miénktől teljesen eltűnt, amerikai rendszerű főiskolának felépítettségét ismerhetjük meg. Az intézetet Oaklandben alapították 1904-ben, de már 1906-ban áttelepítették Berkeleybe, hogy az ottani egyetem előnyeit élvezhesse. Az intézetbe való felvétel előtt, a jelölteket jellemük és általános tehetségeik szempontjából tüzetesen megvizsgálják. A hallgatók nem évfolyamokra vannak osztályozva, hanem különböző fokozatokat nyerhetnek. A tárgyaknak majdnem a felét tetszésük szerint választhatják meg. Tanulmányozás céljából 23.200 kötetből és 7.400 értekezésből álló könyvtár áll rendelkezésükre, mely unitárius művekben páratlan az egész világon.

S. F.

Orosz regény a Dávid Ferenc peréről. M. A. Aldanov: „Thermidor kilencedike“ c. történelmi regényében a Dávid Ferenc perére vonatkozóan a következőket adja Priestley szájába: „Meggyőződtem arról, hogy Socinus nem részes a Dávid Ferenc elleni erőszakban. Ez mind Méliusz lelkész intrikáinak volt a következménye. Magától értetődik, hogy Báthori István (?) a Dávid Ferenc ügyében teljesen zsarnoki módon és nem törvényesen járt el. A kormányhatóság önkényeskedésének közönséges esete.“ (I. m. 132.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Tanévnyitás a teológián. Teológiai Akadémiánkon a tanév ünnepélyes megnyitása október 1-én volt a kollégium disztermében, amely alkalommal imádságot mondott Dr. Varga Béla főjegyző, „Jézus és a fejlődéstan“ c. felolvasást tartott Gálffi Lőrinc tanár, a tanévet megnyitotta Vári Albert dékán, Dr. Boros György püspök buzdító beszédet intézett a hallgatókhoz. Itt említjük meg, hogy az I. évfolyamra beiratkozott 5, a II-ikra 7, a III-ikra 4, a IV-ikre 6, az V-ikre 6, akik közül kettő külföldön van, egy nő, a többiek jelenleg, mint gyakorló lelkész növendékek ki vannak nevezve segédlelkészi teendők végzésére. Ezekon kívül egyes tárgyak hallgatása céljából rendkívüli hallgatónak jelentkezett 4 egyetemi hallgató.

Beiratkozás a kolozsvári főgimnáziumba. Az 1937—38 tanévre a kolozsvári főgimnáziumba beiratkozott 177 tanuló, akik közül unitárius 129, ref. 28, r. kath. 15, ág. ev. 5. A tanév ünnepélyes megnyitása szept. 9-én volt, amikor imát mondott Benczédi Pál vallástanár, a tanévet megnyitotta Gálffi Zsigmond igazgató, Boros György püspök buzdító beszédet intézett az ifjusághoz. Ez intézetből a júniusi és szeptemberi bakkalaureatusi vizsgára jelentkezett összesen 27 tanuló, akik közül 14 sikerrel tette le a vizsgát.

Beiratkozás az I. G. Duca sz.-kereszturi főgimnáziumba. A sz.-kereszturi főgimnáziumba az 1937—38 tanévre beiratkozott 148 tanuló, akik közül unitárius 83, ref. 43, r. kath. 21, ág. hitv. ev. 1.

Kulturház felszentelés Várfalván. Önmegtágadás és áldozatkészség nélkül, sem egyházat, sem nemzetet életbentartani nem lehet. Ez a két nemes erény ülte diadalát Várfalván október 3-án, a kulturház felszentelése napján. Kolozsvárról Dr. Varga Béla főjegyző, püspökhelyettes, Vári Albert teol. dékán, Dr. Kiss Elek, Miss I. C. Scott vendégével és Viola leányával, Benczédi Pál, Szentmártoni Kálmán, Türkösi Sámuel, Demény Andor, Dr. Szathmári János stb. vettek részt a minden tekintetben szépen sikerült ünnepségen.

Az ünnepség istentisztelettel kezdődött, amelyen közének és a várfalvi D. F. E. vegyeskara kellemes éneklése után Vári Albert mondott szép, megható alkalmi imát, majd Dr. Varga Béla a tőle megszokott mély tartalmassággal a felvirágzott szókereszténység